

שערי הישיבה של התורה

הרגעים הראשונים של הבוקר

והנה רושם המעשים פועל על הדיעות והמדות תמידי, וביותר המעשים הראשונים לעת בוקר שיפקח האדם את עיניו וירגיש את התבל ומלאה וכל החיים הסובבים אותו, אז על הצעדים הראשונים של חיי כל יום יפעלו יותר המעשים, כשהם מדוקדקים להיות לעזר לאור הדרך הישרה...

והנה ראשית כל חמדה היא הענוה, ולעומתה הגאווה היא ראשית כל חטאת. פתח הגאווה הוא בהיות האדם מיחש לעצמו מדת האדנות כאשר ביאר החסיד בחוה"ל, ע"כ בתחלת הקיצו ופקחו עיניו ראוי שלא ימשוך על עצמו מדת האדנות, וראוי שיהי' עבד לעצמו... ע"כ אל תטול חלוקך שחרית מיד השמש ותלבש, כ"א בעצמך שמש את עצמך, פתח ציור הענוה בלבך בראש הצעד של אורח החיים ליום הבא לפניך...

הרגעים הראשונים של הבוקר

ההרגשות הראשונות פועלות באדם בהתחלת כל יום, לכונן על פיהן מטרת הנהגותיו ותהלוכותיו בחיים. ע"כ ישתדל האדם שתהי' ראשית הרגשותיו נעלות ורוחניות לתכלית השלמות האמיתי, וזה יקנה ע"י התפילה הבאה בהרגשת הנפש, כי הדם הוא הנפש, ולא יאכל תחילה שלא יקדים לנפשו רגשות בהמיות, שבהיותם קודמים לרגשי קודש יפעלו עליו להמשיכו בתכונתו והליכותיו אל שפלות ערכם

להתחיל כל יום מחדש

כָּל־לְגָדוֹל בַּעֲבוּדַת ה' שְׁלֹא יִשְׂיִים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁעוֹמֵד בּוֹ, הֵן בְּעֶסֶק פְּרֻנְסָה וְהַצְטָרְכוֹתוֹ צָרִיךְ שְׁלֹא יִחַשֵׁב מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ כַּמוֹכָא בְּסִפְרֵי, וְכֵן בַּעֲבוּדַת ה' לֹא יִשְׂיִים לְנֶגֶד עֵינָיו כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה לְבַד, כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְכַנֵּס בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם נִדְמָה לְהֶאֱדָם כְּאֵלוֹ הוּא מִשָּׂא כָּבֵד וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשָׂא מִשָּׂא כָּבֵד כִּזְאֵת, אֲבָל כְּשִׁיחַשֵׁב שְׂאִין לוֹ רַק אוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה לוֹ מִשָּׂא כָּלֵל, גַּם שְׁלֹא יִדְחֶה מִיּוֹם לְיּוֹם לְאִמּוֹר מָחָר אֶתְחִיל מָחָר אֶתְפַּלֵּל בְּכוֹנֵנָה וּבְכֹחַ כְּרָאוֹי וְכִיּוֹצֵא בְּזָה, כִּי אֵין לוֹ לְהֶאֱדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שְׁעוֹמֵד בּוֹ, כִּי יוֹם הַמְחֻרָת הוּא עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ" הַיּוֹם דִּיקָא:

לעזור את השחר

יִתְגַּבֵּר כְּאָרִי לְעֲמוּד בְּבִקֹּר לְעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ שְׂיֵהָא הוּא מְעוֹרֵר הַשְּׁחָר הַגִּ"ה וּבְשֹׁכְבוֹ עַל
מְשֹׁכְבוֹ יֵדַע לְפָנָי מִי הוּא שׁוֹכֵב, וּמִיָּד כְּשֵׁי־עוֹר מְשַׁנְּתוֹ יָקוּם בְּזְרִיזוֹת לְעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ
יִתְעַלֶּה וְיִתְרוֹמֵם, שִׁוּוֹיִתִּי ה' לִנְגִדִי תִמִּיד וְכוּ'

שו"ע או"ח א

ובספר דברי יחזקאל כתב בשם הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר סא"ר ספר עסישלאן וצוק"ל שהי' מרגלא בפומי', דהשלחן ערוך או"ח (סי' א') התחיל בזה הלשון יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו. וכתב הרמ"א ז"ל ובשכבו על משכבו ידע לפני סי' הוא שוכב. וקשה דהמחבר מדבר מענין עמידה ולמה ידבר הרמ"א עתה מענין שכיבה שהוא דבר אחר. מה ירצה הרמ"א ז"ל בזה. אלא שהיה קשה להרמ"א דהמחבר כתב בסתם יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו. דמי' ראה איש ששוכב א"ע לישן כסוס שיתגבר כארי לעמוד, הלא אם ילך לשכב כסוס יעמוד ניכ' כסוס. רק אם ישכיב א"ע כארי יתגבר לעמוד כארי. לכן כתב הרמ"א פירושו ובשכבו על משכבו ידע לפני סי' הוא שוכב ואז יתגבר לעמוד כארי. וזהו אם זכרתיך על יצועי באשמורות אהנה בך :

טעמי המנהגים ומקורי הדינים

וכי מתער אומר

וכי מתער אומר: אלהי נשמה שנתת בי טהורה אתה יצרתה בי אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבא כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי רבון כל העולמים אדון כל הנשמות; ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים.

כי שמע קול תרנגולא לימא: ברוך אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה. כי פתח עיניה לימא: ברוך פוקח עורים. כי תריץ ויתיב לימא: ברוך מתיר אסורים. כי לביש לימא: ברוך מלביש ערומים. כי זקיף לימא: ברוך זוקף כפופים. כי נחית לארעא לימא: ברוך רוקע הארץ על המים. כי מסגי לימא: ברוך המכין מצעדי גבר. כי סיים מסאניה לימא: ברוך שעשה לי כל צרכי. כי אסר המייניה לימא: ברוך אוזר ישראל בגבורה. כי פריס סודרא על רישיה לימא: ברוך עוטר ישראל בתפארה. כי מעטף בציצית לימא: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להתעטף בציצית. כי מנח תפילין אדרעיה לימא: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין. וארישיה לימא: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין. כי משי ידיה לימא: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידיים.

כי משי אפיה לימא: ברוך המעביר חבלי שינה מעיני ותנומה מעפעפי. ויהי רצון מלפניך ה' אלהי שתרגילני בתורתך ודבקני במצותיך ואל תביאני לא לידי חטא ולא לידי עון ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון וכוף את יצרי להשתעבד לך ורחקני מאדם רע ומחבר רע ודבקני ביצר טוב ובחבר טוב בעולמך ותנני היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותגמלני חסדים טובים ברוך אתה ה' גומל חסדים טובים לעמו ישראל

מה שראינו היום

- פעולה <מדות>לב <מדות>פעולה וחוזר. כל פעולה שאנחנו עושים – נטמעת בנו ונעשית חלק ממנו. לטוב ולמוטב.
- בבוקר המשמעות של הפעולה היא גדולה יותר. ולכן עלינו לבחור פעולות מדויקות.
- ברכות השחר יושבות על המתווה בין הפנים לחוץ.
- כל יום מחדש. כל בוקר מחדש.
- לקום כמו אריות! אבל גם ללכת לישון כמו אריות! חבר אמר לי פעם "מעולם לא קרה שקמתי מוקדם והצטערתי על זה". לא להחליט בבוקר כשהמח עוד מאוזן, והגוף באותו מדרג. לקום ולהחליט בעוד חמש דקות.

בוקר טוב עולם!

ובבוקר טוב להסתכל על השמים, ועל-ידי-זה נמשך הדעת

ליקוטי מוהר"ן

כל היום בראשיתו תלוי

חובת התלמידים

מעולם לא קרה שקמתי מוקדם והצטערתי על זה

דב בייקר